

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

R J E Š E N J E

*po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće vertikalnih sporazuma gospodarskih subjekata
„UniCredit Bank“ d.d. Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“
d.d. Sarajevo*

**Sarajevo,
srpanj, 2021. godine**

Broj: UP-05-26-5-036-49/20
Sarajevo, 14.07.2021. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25., članka 42., a u svezi sa člankom 4. st. (1) i (3), člankom 5. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane od strane gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo, zastupani po Mineli Šehović, odvjetniku iz Sarajeva, Maršala Tita 50, 71000 Sarajevo, zaprimljenom dana 01.12.2020. godine pod brojem: UP – 05-26-5-036-1/20, na 90. (devedesetoj) sjednici održanoj dana 14.07.2021. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

- (1) Odbija se Zahtjev za pojedinačno izuzeće od zabrane namjeravanih izmjena i dopuna Ugovora o partnerstvu u osiguranju (..)^{**1} između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i namjeravanih izmjena i dopuna Sporazuma o zastupanju u osiguranju (..)^{**} između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo.
- (2) Obvezuju se gospodarski subjekti „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo da plate administrativnu pristojbu na rješenje u iznosu od 2.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- (3) Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je zaprimilo dana 01.12.2020. godine pod brojem UP – 05-26-5-036-1/20 Zahtjev za pojedinačno izuzeće vertikalnog sporazuma, koji je podnesen od strane gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar (u daljnjem tekstu: „UniCredit Mostar“), „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: „UniCredit Banja Luka“) i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: „Triglav“), zastupani po Mineli Šehović, odvjetniku iz Sarajeva, Maršala Tita 50, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelji zahtjeva).

Osiguravajuće društvo „Triglav“ je (..)^{**} (u daljnjem tekstu: „RS Ugovor“ - u daljnjem tekstu zajedno: Ugovori).

Sukladno sa naprijed navedenim ugovorima, banke „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ (..)^{**}.

Ugovorne strane planiraju da izmijene Ugovore na (..)^{**}.

---

¹ (..)^{**} - podatci predstavljaju poslovnu tajnu

Zahtjev je podnesen, u smislu članka 29. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljnjem tekstu: Zakon) radi utvrđivanja pojedinačnog izuzeća Ugovora, u smislu članka 4. st. (1) i (3) i članka 5. Zakona.

Konkurencijsko vijeće je uvidom u dostavljeni Zahtjev, utvrdilo da isti nije potpun, u smislu članka 29. Zakona te je zatražilo od Podnosioca zahtjeva dopunu aktom broj: UP-05-26-5-036-1/20 od dana 21.12.2020. godine.

Podnosiocima zahtjeva su podneskom zaprimljenim dana 25.12.2020. godine pod brojem UP-05-26-5-036-3/20 zatražili produljenje roka za dostavu dopune, koji je Konkurencijsko vijeće odobrilo aktom broj: UP-05-26-5-036-4/20.

Podnosiocima zahtjeva su dostavili traženu dokumentaciju podneskom broj: UP-05-26-5-036-5/20 od 12.01.2021. godine i podneskom broj: UP-05-26-5-036-6/20 od 01.02.2021. godine.

Nakon kompletiranja predmetnog Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je Podnosiocima zahtjeva, sukladno sa člankom 29. stavak (3) Zakona, izdalo Potvrdu o potpunom i urednom Zahtjevu, aktom broj: UP-05-26-5-036-8/20 od 12.03.2021. godine.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekti „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar, „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo.

1.1. Gospodarski subjekt „UniCredit Bank“ d.d. Mostar

Gospodarski subjekt „UniCredit Bank“ d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb, 88000 Mostar je prema Aktualnom izvratku iz sudskog registra broj: 065-0-RegZ – 20-005373 od 21.07.2020. godine registriran u sudskom registru Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 1-3251, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 119.195.000,00 KM.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta „UniCredit Mostar“ je prikazana u slijedećoj tablici:

Tablica 1.

Red br.	Naziv gospodarskog subjekta	Vlasnički udjel (%)
1.	„Zagrebačka banka“ d.d. Zagreb, Republika Hrvatska	99,3
2.	Petar Čorluka	0,4
3.	Ostali	0,3
4.	Ukupno:	100

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

Gospodarski subjekt „UniCredit Mostar“ pripada UniCredit grupi banaka, koja je prisutna u Zapadnoj, Centralnoj i Istočnoj Evropi.

Banka „UniCredit Mostar“ upravlja mrežom od 74 poslovnice na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, te u svojoj ponudi ima cjelokupan paket bankarskih proizvoda i usluga, uključujući privredno bankarstvo, maloprodajno bankarstvo, bankarske poslove sa finansijskim institucijama, prekogranične aranžmane i usluge investicionog bankarstva.

1.2. Gospodarski subjekt „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka

Gospodarski subjekt „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka, Marije Bursać 7, 78000 Banja Luka, je prema Aktualnom izvratku iz sudskog registra broj: 057-0-Reg – Z – 20-002981 od 28.07.2020. godine, registriran u sudskom registru Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci, pod matičnim brojem: 3-22-00, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 97.055.000,00 KM.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta „UniCredit Banja Luka“ je prikazana u slijedećoj tablici:

Tablici 2.

Red br.	Naziv gospodarskog subjekta	Vlasnički udjel (%)
1.	„UniCredit SSA“ S.p.A. Milano, Italija	99,425171
2.	ZIF MI – GROUP d.d. Sarajevo	0,076452
3.	Kompanija MIKOM „LAKTING“ d.o.o. Laktaši	0,069960
4.	Ostali	0,428417
5.	Ukupno:	100

Izvor: Centralni registar hartija od vrijednosti od 22.01.2021. godine

Banka „UniCredit Banja Luka“ pruža ponudu usluga pravnim i fizičkim osobama u Republici Srpskoj u 36 organizacionih jedinica.

Set bankarskih proizvoda i usluga koje pruža „UniCredit Banja Luka“ uključuje sve vrste poslovanja sa stanovništvom, malim i srednjim poduzećima, korporativno i investiciono bankarstvo, poslovanje sa finansijskim institucijama i javnim sektorom, te međunarodno poslovanje.

1.3. Gospodarski subjekt „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo

Gospodarski subjekt „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, Dolina 8, 71000 Sarajevo je prema Aktualnom izvratku iz sudskog registra broj: 065-0-Regz-20-005372 od 21.07.2020. godine, registriran u sudskom registru Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem: 65-02-0005-11, sa upisanim temeljnim kapitalom u iznosu od 21.246.040,00 KM.

Gospodarski subjekt „Triglav“ je prisutan u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 6 poslovnica, više od 50 poslovnih jedinica, kroz određeni broj zastupnika u osiguranju, preko društava ovlaštenih za obavljanje tehničkog pregleda motornih vozila i preko jedne podružnice u Republici Srpskoj za oblast životnog osiguranja.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta „Triglav Osiguranje“ je prikazana u slijedećoj tablici:

Tablica 3.

Red br.	Naziv gospodarskog subjekta	Vlasnički udjel (%)
1.	„Triglav INT“ d.d. Ljubljana, Republika Slovenija	97,8
2.	Enes Delimustafić	0,7
3.	„Centralinspekt“ d.o.o. Istočno Sarajevo	0,6
4.	„Biston“ d.o.o. Sarajevo	0,5
5.	„Cenex“ d.o.o. I. Sarajevo	0,4
6.	Ukupno:	100

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

Triglav grupa pored gospodarskog subjekta „Triglav“ također ima i posebno društvo za osiguranje „Triglav osiguranje“ a.d. Banja Luka koje posluje u Republici Srpskoj u oblasti neživotnog osiguranja.

Gospodarski subjekt „Triglav“ nudi različite vrste imovinskog osiguranja (imovinskih interesa, imovine, motornih vozila, transporta, poljoprivredno osiguranje, osiguranje potraživanja i putničko osiguranje) i ličnih osiguranja (životno, osiguranje u slučaju nezgode i zdravstveno osiguranje).

2. Propisi koje je Konkurencijsko vijeće primjenjivalo u provedbi predmetnog sporazuma

Konkurencijsko vijeće je u provedbi predmetnog postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), Odluke o skupnom izuzeću sporazuma između gospodarskih subjekata koji djeluju na različitim razinama proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) („Službeni glasnik BiH“, broj 18/06), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), te Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10).

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je izvršilo uvid u odredbe Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 22/05, 8/10 i 30/16), Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/17), Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 31/14) i druge mjerodavne propise.

3. Postupak po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće

Podnositelji zahtjeva u Zahtjevu i dopunama Zahtjeva u bitnom navode slijedeće:

- Da je Konkurencijsko vijeće dana 21.02.2020. godine izdalo mišljenje broj: 01-26-7-002-5/20 kojim se ugovorne strane upućuju da podnesu zahtjev za pojedinačno izuzeće ugovora,
- Da Podnositelji zahtjeva postupaju sukladno sa naprijed navedenim mišljenjem, imajući u vidu specifičan karakter ugovora o bankovnom osiguranju, nedostatak jasnih smjernica u mjerodavnoj praksi s tim u svezi i činjenice da su ugovorne strane odlučne da posluje u Bosni i Hercegovini transparentno i u potpunosti sukladno sa lokalnim pravnim režimom i praksom mjerodavnih institucija,
- Da smatraju da Ugovori odnosno njihove predviđene izmjene, ispunjavaju zahtjeve predviđene Odlukom o skupnom izuzeću sporazuma između gospodarskih subjekata koji djeluju na različitim razinama proizvodnje odnosno distribucije (vertikalni sporazumi) (Službeni glasnik BiH“, broj 18/06 - u daljnjem tekstu: Odluka o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma), te da podliježu skupnom izuzeću sporazuma,
- Da alternativno traže da Konkurencijsko vijeće, ukoliko bude smatralo da zahtjevi Odluke o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma nisu ispunjeni, odobri pojedinačni izuzeće izmijenjenih Ugovora jer odredbe istih ispunjavaju sve uvjete predviđene člankom 4. stavak (3) Zakona o konkurenciji,
- Da su gospodarski subjekt (..)**,
- Da su gospodarski subjekt (..)**,
- Da po osnovu Ugovora lokalne banke (..)**,
- Da će lokalne banke i poslovnice (..)**,
- Da proizvodi osiguranja otplate kredita osiguravaju i štite sposobnost korisnika kredita da otplati kredit u slučaju nastupanja osiguranog slučaja, te da u tu svrhu, prilikom zaključenja ugovora o kreditu sa bankom, korisnik kredita može kupiti osiguranje kredita kao obezbjeđenje otplate tijekom trajanja kredita,

- Da osiguranje otplate kredita može da pokriva različite vrste rizika u osiguranju koji dovode do nemogućnosti korisnika kredita da otplaćuje kredit, kao što su (..)**,
- Da bi u tom slučaju osiguranje pokrilo neizmireni iznos kredita (djelimično ili u cjelosti) sukladno sa planom otplate kredita i ugovorenim uvjetima osiguranja,
- Da u ovom odnosu između banke i osiguravajućeg društva, banka postupa kao zastupnik osiguravača,
- Da ova struktura pretpostavlja vertikalni odnos gdje je osiguravajuće društvo principal, banka zastupnik, a korisnik kredita krajnji korisnik,
- Da se mjerodavni proizvođači osiguranja otplate kredita koji su pokriveni BH Ugovorom odnose na slijedeće (..)**,
- (..)** te u zavisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća po ovom Zahtjevu, ugovorne strane (..)**,
- Da gospodarski subjekti „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ planiraju (..)**,
- Da odredba o ekskluzivitetu (..)**,
- Da smatraju da bi se odredbe o ekskluzivitetu mogle ocjenjivati i po pravilima koja se primjenjuju na obveze zabrane konkurencije u smislu članka 10. Odluke o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kojim je regulirano da se zabrana konkurencije odnosi na obveze kupca da ne kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge na istom mjerodavnom tržištu ili da koncentriše više od 80% svojih zahtjeva konkurentnog dobavljača, jer predmetna Odluka dozvoljava zabranu konkurencije, izuzev kada je zaključena na neodređeno razdoblje ili na razdoblje dulje od 5 godina, što ovdje nije slučaj,
- (..)**.

Podnositelji zahtjeva predlažu da Konkurencijsko vijeće kao mjerodavno tržište definira kao nizvodno tržište za distribuciju proizvoda osiguranja otplate kredita.

Konkurencijsko vijeće je na temelju navoda iz Zahtjeva i dostavljene dokumentacije, ocijenilo da pojedinačno izuzeće nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, te je donijelo Zaključak broj: UP – 05-26-5-036-11/20 dana 12.03.2021. godine (u daljnjem tekstu: Zaključak), kojim se pokreće postupak po Zahtjevu za pojedinačno izuzeće od zabrane namjeravanih izmjena i dopuna Ugovora o partnerstvu u osiguranju koji je (..)** između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i namjeravanih izmjena i dopuna Sporazuma o zastupanju u osiguranju koji je (..)** između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo.

Navedeni Zaključak je sukladan sa člankom 33. stavak (1) Zakona, dana 15.03.2021. dostavljen punomoćniku Podnositelja zahtjeva (akt broj: UP-05-26-5-036-12/20 od 12.03.2021. godine).

S obzirom na okolnosti u predmetnom postupku zbog proglašenja pandemije virusa COVID - 19 koji je utjecao na rad Konkurencijskog vijeća, te da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno izvršiti dodatne analize, Konkurencijsko vijeće je produljilo rok za donošenje konačnog rješenja za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu članka 41. stavak (2) Zakona, te je dana 17.05.2021. godine donijelo Zaključak o produljenju roka broj: UP – 05-26-5-036-41/20, dostavljen isti dan punomoćniku Podnositelja zahtjeva (akt broj:UP-05-26-5-036-42/20).

4. Mjerodavno tržište

Kako bi utvrdilo da li su ispunjeni uvjeti za pojedinačno izuzeće, Konkurencijsko vijeće je prilikom ocjene predmetnog ugovora utvrdilo mjerodavno tržište proizvoda / usluga i mjerodavno zemljopisno tržište sukladno članku 3. Zakona, te odredbama Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta.

Mjerodavno tržište, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda / usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Mjerodavno tržište za ocjenu predmetnih sporazuma je određeno prema temeljnoj djelatnosti i zemljopisnom području na kojem sudionici u sporazumu obavljaju djelatnost.

Prilikom određivanja tržišta Konkurencijsko vijeće je imalo u vidu predmet zaključenih ugovora koji se odnose na proizvod osiguranja kredita.

Prema opisu iz Zahtjeva, Ugovori se odnose na (..)**.

Imajući u vidu vertikalni karakter partnerstva u bankovnom osiguranju, postoje dvije strane tržišta osiguranja:

- Nizvodno tržište i
- Uzvodno tržište.

Na uzvodnom tržištu pravi se razlika između tri široke kategorije proizvoda osiguranja:

1. Životno osiguranje,
2. Neživotno osiguranje i
3. Reosiguranje.

Prema podacima iz Zahtjeva, osiguranje otplate kredita pokriva nekoliko rizika kao što su (..)**, a koji odgovaraju rizicima koji pokrivaju „tradicionalne“ klase osiguranja, (..)**.

Kako ne postoji zasebna klasa CPI osiguranja u statistici agencija za osiguranje, CPI potpadaju pod različite klase, kao što je životno osiguranje (npr. CPI za gotovinske kredite), osiguranje od nezgode (npr. kreditne kartice, CPI za dozvoljeno prekoračenje, CPI za penzionere), osiguranje financijskog gubitka (npr. CPI za kreditne kartice i dozvoljeno prekoračenje), osiguranje imovine od požara (npr. CPI za hipotekarne kredite).

Nizvodno tržište za distribuciju osiguranja (vertikalno povezano sa tržištem za pružanje usluga osiguranja) obuhvata prodaju proizvoda osiguranja fizičkim i pravnim osobama preko različitih kanala distribucije, zastupnika, izravnih osiguravača ili posrednika kao što su banke i brokeri.

Proizvodi gospodarskog subjekta „Triglav“ koji spadaju u CPI proizvode su:

- 1) Životno osiguranje – CPI za gotovinske kredite,
- 2) Osiguranje od nezgode – CPI za kreditne kartice i za dozvoljeno prekoračenje i CPI za penzionere,
- 3) Osiguranje financijskog gubitka – CPI za kreditne kartice i dozvoljeno prekoračenje,
- 4) Osiguranje imovine od požara – CPI za hipotekarne kredite.

Mjerodavni CPI proizvodi koji su pokriveni BiH Ugovorom se odnose na slijedeće osigurane rizike: (..)**.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, te činjenicu da su osnovni ugovori kao njihova dopuna vezani za distribuciju osiguranja, tj. distribuciju osiguranja kredita – CPI, kao mjerodavno tržište proizvoda je određeno tržište distribucije osiguranja otplate kredita.

Nadalje, prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojoj gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Iako postoje zasebni pravni okviri u sektoru osiguranja na razini Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, koji bi mogli ukazati da bi se tržište moglo suziti na nižu razinu tj. na razini entiteta, Konkurencijsko vijeće je kao zemljopisno tržište utvrdilo cijeli teritorij Bosne i Hercegovine, iz razloga što će se ugovori i planirane izmjene i dopune ugovora između Podnositelja zahtjeva primjenjivati na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine na području gdje djeluju ugovorne strane.

Sukladno sa navedenim, kao mjerodavno tržište je određeno tržište distribucije osiguranja otplate kredita „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka na teritoriju Bosne i Hercegovine.

5. Analiza mjerodavnog tržišta

Prilikom ocjene ograničavajućih odredbi planiranih izmjena i dopuna osnovnih Ugovora, Konkurencijsko vijeće je od Podnositelja zahtjeva tražilo dostavljanje financijskih i drugih mjerodavnih podataka /analiza, a u cilju sveobuhvatne analize mjerodavnog tržišta.

Tržišni udjeli gospodarskog subjekta „Triglav“ u 2019. godini na ukupno tržištu CPI proizvoda (uključujući proizvode životnog i neživotnog osiguranja otplate kredita) po vrijednosti premije osiguranja su prikazani u tablici ispod:

Tablica 4.

	Bosna i Hercegovina		Federacija Bosne i Hercegovine		Republika Srpska	
	Premija (KM)	Tržišni udjel (%)	Premija (KM)	Tržišni udjel (%)	Premija (KM)	Tržišni udjel (%)
CPI	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**	(..)**

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

Pregled tržišnih udjela gospodarskog subjekta „Triglav“ za 2019. godinu na tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini, je prikazan u slijedećoj tablici:

Tablica 5.

Red. br.	Vrsta osiguranja	Premija (KM)	Tržišni udjel (%)
1.	Životno osiguranje	(..)**	(..)**
2.	Osiguranje od nezgode	(..)**	(..)**
3.	Osiguranje od financijskog gubitka	(..)**	(..)**
4.	Osiguranje imovine od požara	(..)**	(..)**

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

Procjene tržišnih udjela najvećih konkurenata gospodarskog subjekta „Triglav“ na tržištu CPI proizvoda u Bosni i Hercegovini prikazani su u tablici ispod:

Tablica 6.

Red. br.	Naziv gospodarskog subjekta	Tržišni Udjel (%)
1.	Vienna / Wiener Osiguranje (VIG grupa)	(..)**
2.	Croatia osiguranje	(..)**
3.	UNIQA osiguranje	(..)**
4.	Triglav	(..)**
5.	Ostali	(..)**
6.	Ukupno	100

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

U svezi sa tržištem osiguranja u Bosni i Hercegovini, Podnositelji zahtjeva, navode slijedeće:

- Učesnici na tržištu pružaju usluge osiguranja i reosiguranja na temelju dozvola koje su im izdali nadležni regulatori. Agencija za nadzor osiguranja FBiH i Agencija za osiguranje RS izdaju dozvole i vrše nadzor osiguravajućih društava u FBiH odnosno RS.
- Iako su osiguravajuća društva pod nadzorom entitetskog regulatora u odnosu na njihovo sjedište, mogu da pružaju usluge na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine, tj. osiguravajuće društvo sa sjedištem u FBiH je slobodno da pruža usluge osiguranja u RS pod uvjetom da je osnovalo poslovnicu u RS i obrnuto.
- Prema Statističkom izvješću iz 2019. godine, postoji 26 osiguravajućih društava i jedno društvo za reosiguranje u BiH. Od ukupnog broja od 26 osiguravajućih društava, 11 osiguravajućih društava ima sjedište u FBiH, a 15 u RS. Od toga 9 osiguravajućih društava iz RS posluje u FBiH, dok 10 osiguravajućih društava iza FBiH posluje i u RS.
- Tržište osiguranja je zabilježilo značajan rast u 2019. godinu (u poređenju sa 2018. godinom) što ukazuje na povoljnu klimu za konkurenciju u sektoru.
- Udjel Triglav grupe je (..)** na svim tržištima uključujući CPI proizvode, te se takmiči sa ukupno 24 osiguravajuća društva u BiH.

Pored navedenog Podnositelji zahtjeva su dostavili tržišne udjele na tržištu distribucije osiguranja (nizvodno).

Ukupno maloprodajno tržište distribucije osiguranja gospodarskih subjekata „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“, prema procjenama Podnositelja zahtjeva je prikazano u slijedećoj tablici:

Tablica 7.

Red. Br.	Naziv gospodarskog subjekta	BiH Tržišni udjel (%)	FBiH Tržišni udjel (%)	RS Tržišni udjel (%)
1.	UniCredit Mostar	(..)**	(..)**	(..)**
2.	UniCredit Banja Luka	(..)**	(..)**	(..)**
3.	Ukupno UniCredit Group (1+2)	(..)**	(..)**	(..)**

Izvor: Podatci iz Zahtjeva.

Uvidom u navedene podatke, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da tržišni udjel banaka UniCredit Grupe nije zanemariv te da iste imaju tržišnu snagu koja se mora uzeti u obzir prilikom donošenja odluke u ovom postupku.

6. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U tijeku postupka, radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu članka 35. stavak (1) točka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela/institucija koje nisu stranke u postupku.

U svezi sa navedenim, Konkurencijsko vijeće je dana 15.04.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavom podataka na adrese više osiguravajućih društava i banaka u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj.

Svi gospodarski subjekti su dostavili odgovor u ostavljenom roku.

Iz dostavljenih odgovora, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo, kako slijedi:

- Da su predmet zaključenih ugovora između banaka i osiguravajućih društava između ostalog osiguranje korisnika kredita za ugovorne rizike kao što su smrt, nezaposlenost, privremene potpune nesposobnosti za rad (bolovanje) i trajne invalidnosti preko 50% sukladno uvjetima osiguranja koji su prethodno odobreni od strane regulatora za djelatnost osiguranja,
- Da skupno osiguranje korisnika kredita služi kao jedan od instrumenata obezbjeđenja otplate kredita u slučaju nastupanja ugovorenog osiguranog rizika,
- Da „NLB Banka „ a.d. Banja Luka ima zaključen ugovor (..)”,
- Da sukladno članku 10. naprijed navedenog zakona, zastupnik može da zastupa jedno ili više društava za osiguranje istovremeno u različitim vrstama osiguranja, a u istoj vrsti osiguranja može da zastupa više društava za osiguranje samo uz prethodno pribavljenu pisanu suglasnost društva za osiguranje sa kojim već ima sklopljen ugovor o zastupanju u određenoj vrsti osiguranja,
- Da banke prihvataju i police osiguranja drugih osiguravajućih kuća, osim onih sa kojima ima zaključene ugovore.
- (..)”,
- Da Sberbank a.d. Banja Luka ima zaključen (..)”,
- Da Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina ima zaključen (..)”,
- (..)”.

Pored navedenog, Konkurencijsko vijeće je dana 28.04.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavom podataka i mišljenja na adresu Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, Agencije za osiguranje Republike Srpske, te Agencije za osiguranje u Bosni i Hercegovini, vezano za politiku zaključivanja ekskluzivnih ugovora između banaka i osiguravajućih kuća.

Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini je dostavila odgovor dana 05.05.2021. godine, zaprimljen pod brojem: UP-05-26-5-036-39A/20, te uputila Konkurencijsko vijeće na nadležne entitetske agencije.

Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine je dostavila odgovor dana 10.05.2021. godine, zaprimljen pod brojem: UP-05-26-5-036-39B/20, u kojem se navodi da sukladno sa Zakonom o posredovanju u privatnom osiguranju („Službene novine FBiH“, br. 22/05 i 30/16) normirano je pravo banaka da se bave poslovima zastupanja u osiguranju, a člankom istog Zakona definirano je da zastupnik ima pravo djelovanja za račun samo jednog ili više osiguravajućih društava odnosno da zaključi jedan ili više ugovora o zastupanju u osiguranju, te prema mišljenju Agencije zakon nije ograničio pravo zastupnika, te je ostavio potpunu slobodu izbora ugovaranja.

Konkurencijsko vijeće je dana 14.05.2021. godine pod brojem: UP-05-26-5-036-40/20 zaprimilo odgovor Agencije za osiguranje Republike Srpske (broj: 05-513-15-1/21 od 10.05.2021. godine), u kojem se između ostalog navodi, slijedeće:

- Da prema propisima u osiguranju banke imaju mogućnost da se registruju kao ovlašteni zastupnici u osiguranju i da svojim klijentima nude usluge osiguranja u ime i za račun društava za osiguranje,
- Da su trenutno 4 banke registrirane kod Agencija kao zastupnici u osiguranju, te da one svoj poslovni odnos sa društvima za osiguranje uređuju ugovorom o zastupanju u osiguranju, a za koji su uvjeti propisani u Pravilniku o međusobnim odnosima zastupnika u osiguranju i društava za osiguranje i ograničenju provizije za zastupanje u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 21/09),
- Da zastupnik u osiguranju može, a ne mora, da zastupa više društava za osiguranje u istoj vrsti osiguranja, uz međusobno danu suglasnost zastupanih društava za osiguranje,
- Da od 4 banke koje rade kao ovlašteni zastupnici u osiguranju na tržištu osiguranja, jedna banka ima ugovor o zastupanju sa 5 društava za osiguranje, jedna banka ima ugovor o zastupanju sa dva društva za osiguranje, jedna banka samo sa jednim društvom za osiguranje, dok je četvrta banka tek dobila dozvolu za rad i još uvijek Agenciji nije dostavljen nijedan ugovor o zastupanju sa tom bankom,
- Da je potrebno razlikovati zastupanje u osiguranju kao djelatnost banaka od eventualnih poslovno – tehničkih suradnji banaka i društava za osiguranje,
- Da je Agencija, u svakom slučaju, mišljenja, da banka vršeci svoju osnovnu djelatnost, odnosno poslove plasiranja kredita ima pravo da traži kolateral u vidu polise osiguranja, iz koje bi se banka naplatila u slučaju realizacije rizika od kojeg bi se taj kreditni plasman, ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima osigurao,,
- Da kako preuzimanje rizika mogu izvršavati sva društva za osiguranje koja imaju dozvolu za vrste osiguranja u koje spadaju ti rizici, banka bi morala ostaviti na slobodu svom klijentu da izabere društvo za osiguranje koje će pokriti njegove rizike,
- Da klijent ima pravo da izabere društvo za osiguranje koje ima najviše odgovora (cijenom premije, kvalitetom usluge ili na drugi način), ako može da pruži traženo pokriće, a da banka može da zahtjeva na koju sumu osiguranja treba da budu osigurani rizici, točno određene rizike od kojih treba osigurati plasman ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima, kao i razdoblje osiguranja,
- Da bi sve ovo trebalo da važi u onim slučajevima u kojima je klijent banke ugovarač osiguranja i osiguranik, odnosno ako isti plaća premiju osiguranja (rizici klijenta),
- Da s druge strane, u slučaju da kreditne plasmane osigurava banka kao ugovarač osiguranja i osiguranik i to od svojih sredstava (rizici banke), ista bi imala pravo da osigurava rizike kod kojeg god hoće društva za osiguranje, pa i samo kod jednog.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je dana 01.06.2021. godine uputilo Zahtjev za dostavu podataka Agenciji za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (akt broj: UP-05-26-5-03-45/20) i Agenciji za osiguranje Republike Srpske (akt broj: UP-05-26-5-036-46/20) kojim se traži popis banaka koje imaju dozvolu za pružanje usluga zastupanja u osiguranju.

Konkurencijsko vijeće je dana 09.06.2021. godine pod brojem UP-05-26-5-036-47/20 zaprimilo odgovor Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (broj: 01-06.4-059-1530-1/21 od 07. dana 07.06.2021. godine) u kojem se navodi da je banka „UniCredit Mostar“ upisana u registar banaka zastupnika u osiguranju.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je dana 10.06.2021. godine dostavila odgovor broj: 05-513-15-3/21 od 08.06.2021. godine koji je zaprimljen pod brojem UP-05-26-5-036-48/20, u kojem se navodi da je gospodarski subjekt „UniCredit“ Banja Luka registrirana kao ovlašteni zastupnik u osiguranju na tržištu osiguranja.

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Suklano članku 4. stavak (1) Zakona, zabranjeni su sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uvjeta, ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja, podjelu tržišta ili izvora opskrbe, primjenu različitih uvjeta za identične transakcije sa drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju, zaključivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi sa predmetom sporazuma.

U smislu članka 4. stavak (3) Zakona, predmetni sporazumi nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji ekonomskog razvitka i tehničkog razvitka, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udjel koristi koja iz njih proizilazi, a koji nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

Sukladno članku 5. stavak (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće, na zahtjev jedne ili više stranaka u sporazumu /ugovoru može donijeti rješenje o pojedinačnom izuzeću od zabrane sporazuma, iz članka 4. stavak (1) Zakona, ako sporazum / ugovor ispunjava uvjete, iz članka 4. stavak (3) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je izvršilo analizu predmetnog sporazuma, u smislu provjere uvjeta za postojanje skupnog izuzeća, koja su propisana u članku 7. stavak (1) točka b) Zakona, a vezano za odredbe Odluke o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma.

Iako Podnositelji zahtjeva u više navrata u Zahtjevu navode da su ispunjeni uvjeti za skupno izuzeće sporazuma Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se u predmetnom slučaju navedene odredbe o skupnim izuzećima ne mogu primijeniti, jer nije ispunjen vjet iz članka 5. ove Odluke, predviđen za skupno izuzeće sporazuma od zabrane.

Također, imajući u vidu odredbe članka 6. Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine i odredbe članka 4. Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju Republike Srpske, sukladno sa kojim banke mogu pružati usluge zastupanja u osiguranju, te u tom slučaju podliježu nadzoru pripadajuće entitetske agencije za osiguranje, banke i osiguranja su potencijalni konkurenti na mjerodavnom tržištu, pa su tako i „UniCredit Mostar“ i „UniCredit Banja Luka“ potencijalni konkurenti sa gospodarskim subjektom „Triglav“.

Banka „UniCredit Mostar“ je upisana u registar banaka zastupnika u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (akt Agencije za nadzor broj: 01-06.4-059-1530-1/210 od 07.06.2021. godine), a banka „UniCredit Mostar“ u registara banka zastupnika u osiguranju Agencije za osiguranje Republike Srpske („akt Agencije za osiguranje broj: 05-513-15-3/21 od 08.06.2021. godine).

S tim u svezi, navedeni gospodarski subjekti kao potencijalni konkurenti potpadaju pod primjenu članka 6. stavak (1) Odluke o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma kojim je utvrđeno da se skupno izuzeće ne primjenjuje na vertikalne sporazume sklopljene između gospodarskih subjekata koji su međusobni konkurenti.

Također, navedeni gospodarski subjekti ne ispunjavaju ni prag prihoda iz stavka (2) pod a) istog članka Odluke o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, kojim je utvrđeno da će se

skupno izuzeće primjenjivati na vertikalne sporazume sklopljene između gospodarskih subjekata koji su međusobni konkurenti koji ne garantuju jednaka prava i oveze svakoj od strana (nerecipročni sporazumi), i ako kupac nema ukupno godišnji prihod veći od 4.000.000,00 KM.

Ukupno ostvareni prihodi Podnositelja zahtjeva, prema završnim finansijskim izvješćima za 2019. godinu, iznose kako slijedi:

Tablica 8.

Red. br.	Naziv gospodarskog subjekta	Prihod (KM)
1.	„Triglav Osiguranje“	(..)**
2.	„UniCredit Banka“ Banja Luka	(..)**
3.	„UniCredit Banka“ Mostar	(..)**

Shodno navedenom, Podnositelji zahtjeva su bili dužni da podnesu zahtjev za pojedinačno izuzeće sukladno sa člankom 5., a u svezi sa člankom 4. stavak (3) Zakona, što su i uradili sukladno sa prethodno danim mišljenjem Konkurencijskog vijeća broj: 01-26-7-002-5/20 od 21.02.2020. godine.

Da bi se Sporazum mogao pojedinačno izuzeti od primjene odredaba o zabranjenim sporazumima iz članka 4. stavak (1) Zakona, isti mora ispunjavati uvjete utvrđene stavkom (3) istog članka Zakona.

Članak 4. stavak (3) Zakona, propisuje dva pozitivna i dva negativna uvjeta za pojedinačno izuzeće sporazuma koji moraju biti ispunjeni kumulativno i za sve vrijeme trajanja sporazuma.

Pozitivni kriteriji su sljedeći:

- a) Sporazum mora doprinosti unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promocije tehničkog i ekonomskog razvitka,
- b) Sporazum mora pružiti potrošačima pravičan udjel koristi koja iz njih proizilazi.

Negativni kriteriji su sljedeći:

- a) Sporazumom se ne smiju gospodarskim subjektima nametati ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i
- b) Sporazumom se ne može gospodarskim subjektima omogućiti isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih roba i/ili usluga.

Važeći ugovori, prema navodima Podnositelja zahtjeva uspostavljaju (..)**. Ugovori dalje sadrže, između ostalog, (..)**.

(..)**, te u ovisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća, (..)**.

Nacrt izmjena i dopuna Ugovora čije se izuzeće traži nije dostavljen Konkurencijskom vijeću, ali su Podnositelji zahtjeva dostavili pregled odredbi koje reguliraju ekskluzivitet.

Dostavljeni nacrt predstavlja verziju Ugovora, koji (..)**. U ovisnosti od odluke Konkurencijskog vijeća, (..)**.

Radi se o odredbama koje će (..)**.

Cilj dopune postojećih Ugovora je da (..)**.

Strane smatraju da izmijenjeni Ugovori ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za njegovo učinkovito sprovođenje. Ekskluzivitet je prema njihovom mišljenju neophodan za postizanje ciljeva partnerstva, jer je sprovođenje partnerstva u bankovnom osiguranju složeno i zahtjeva posvećenost obje strane radi postizanja učinkovite implementacije. Ekskluzivitet je neophodan i u smislu uspostavljanja interoperativne radne rutine (npr. IT sistema) što zahtjeva ulaganja specifična za partnerstvo.

Odredba o ekskluzivitetu je neophodna, prema navodima Podnositelja zahtjeva, iz slijedećih razloga:

- Partnerstvo u bankovnom osiguranju zahtjeva od strane da stane u potpunosti usklade svoje procese i podsticaje da bi se ostvarila uspješna implementacija partnerstva,
- Ekskluzivitet je neophodan da bi se spriječio problem besplatnog korisnika, jer će na temelju Ugovora (..)**,
- Kada bi „UniCredit“ Mostar i „UniCredit“ Banja Luka vršili distribuciju proizvoda konkurencije, morali bi osigurati da ne dolazi do razmjene osjetljivih poslovnih informacija odnosno ublažavanja konkurencije između osiguravača konkurenata, te bi takva situacija iziskivala dodatne troškove (npr. zapošljavanje novih kadrova kako bi se kreirali zasebni timovi; dodatne obuke za usklađenost poslovanja itd.) i složeniju internu organizaciju, što bi moglo podriti učinkovitu implementaciju Ugovora.

Analizom odredbi za koje su Podnositelji zahtjeva naveli da će biti predmet dopuna Ugovora, ne dostavljajući nacrt izmjena i dopuna ugovora koji su predmet postupka izuzeća, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o odredbama koje ograničavaju tržišnu konkurenciju, u smislu članka 4. stavak (1) Zakona, te posebno izdvaja ali se ne ograničava na slijedeće odredbe planiranih izmjena i dopuna: (..)**.

Prema navodima Podnositelja zahtjeva, izmjene i dopune Ugovora o partnerstvu u osiguranju (..)** koji je zaključen između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ d.d. Mostar i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo i izmjene i dopune Sporazuma o zastupanju u osiguranju (..)** koji je zaključen između gospodarskih subjekata „UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka i „Triglav Osiguranje“ d.d. Sarajevo, će proizvesti pozitivne učinke kako na ugovorne strane, tako i na krajnje potrošače, te u prilog tome navodi slijedeće:

- (..)**,
- (..)**,
- Na taj način se stvara centralizirano mjesto na kojem klijenti mogu kupiti i bankarske i proizvode osiguranja. Bankovno osiguranje stvara sinergiju između banaka i osiguravača. Proširuje se domet distribucije proizvoda osiguranja, dok banke vide ove ugovore kao priliku da prošire ponudu proizvoda svojim kupcima (..)**.
- Bankovno osiguranje smanjuje operativne troškove, (..)**.
- (..)**, a sve po osnovu Ugovora.
- Suradnja u bankovnom osiguranju će unaprijediti promet i ponuđenih bankarskih proizvoda i CPI proizvoda koji su za njih vezani, (..)**.
- (..)**.

Konkurencijsko vijeće je razmatralo moguće prednosti i nedostatke koji će nastupiti provedbom zaključivanjem ugovora o izmjenama i dopunama ugovora na mjerodavnom tržištu bankarskog osiguranja u Bosni i Hercegovini, primjenjujući kriterije utvrđene člankom 4. stavak (3) u svezi sa stavkom (1) istog članka.

Međutim, utvrđeno je da planirane izmjene i dopune Ugovora sadrže i odredbe koje se, u smislu propisa o zaštiti tržišne konkurencije, smatraju teškim ograničenjima konkurencije, koje se u pravilu ne mogu ni pojedinačno izuzeti od primjene odredaba o zabranjenim sporazumima iz članka 4. stavak (1) Zakona.

Ocjena o tome je li sporazum zabranjen ili nije, ovisi o ekonomskoj i pravnoj analizi uvjeta na mjerodavnom tržištu, odnosno o omjeru između njihovih pozitivnih i negativnih učinaka. Pri tome u obzir treba uzeti prirodu Ugovora, područje i ciljeve Ugovora, konkurentske odnose između ugovornih strana. Ugovorne strane su morale dokazati da je ograničenje tržišne konkurencije nužno za postizanje određenih objektivnih gospodarskih koristi. Nužnost ograničenja utvrđuje se prema prilikama na tržištu i trajanju ugovora.

Sukladno članku 36. Zakona o konkurenciji, odgovornost i teret dokaza o tome da Sporazum pridonosi unapređenju proizvodnje ili distribucije roba i/ili usluga ili promociji tehničkog i ekonomskog razvoja, pruža potrošačima razmjernu korist, gospodarskim subjektima ne nameće ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva i ne omogućava isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih roba ili usluga, snose gospodarski subjekti koji sklapaju ugovor.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da planirani Ugovori o izmjenama i dopunama Ugovora, sadrži ograničenja koja imaju visok mogući negativan učinak na tržišnu konkurenciju.

Sam Podnositelj zahtjeva nije u dovoljnoj mjeri argumentirao i dokazao ispunjenost Zakonom propisanih uvjeta za pojedinačno izuzeće predmetnog restriktivnog Ugovora od zabrane, posebno dio koji se odnosi na pravičan udio koristi za potrošače odnosno klijente banaka potpisnica Ugovora.

Podnositelji zahtjeva kao korist za potrošače navode da će uvesti nove inovativne usluge i proizvode, te da će na jednom mjestu klijenti banaka moći kupiti i bankarski i proizvod osiguranja. Međutim, ova argumentacija ne stoji jer klijenti banaka i sada mogu da dobiju ove usluge, tako da za iste ne dolazi nikakvo poboljšanje usluge u odnosu na postojeći ugovor, nego samo ograničavanje da uslugu osiguranja ne mogu ostvariti kod nekog drugog osiguranja koje nije „Triglav“.

Kroz cijeli zahtjev i sve dopune zahtjeva, akcenat Podnositelja zahtjeva je stavljen na koristi koje će (..)***, a nikako na koristima koje će ostvariti krajnji korisnici.

(..)***, ali ne i dovoljan razlog za ograničenje konkurencije koje će nanijeti štetu krajnjim potrošačima.

(..)**.

Isključivanje tržišne konkurencije dovodi do smanjivanja razine tržišne konkurencije, koje spada u teška ograničenja konkurencije na mjerodavnom tržištu.

(..)**.

(..)**.

Teška ograničenja tržišne konkurencije za posljedicu imaju isključenje konkurencije na mjerodavnom tržištu distribucije osiguranja otplate kredita na teritoriji Bosne i Hercegovine i to na dijelu teritorija Bosne i Hercegovine na kojem djeluju banke UniCredit Mostar i UniCredit Banja Luka.

S tim u svezi, banka vršeći osnovnu djelatnost ima pravo da traži kolateral u vidu police osiguranja, iz koje bi se naplatila u slučaju realizacije rizika od kojeg bi se taj kreditni plasman, ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima osigurao.

Preuzimanje tih rizika treba da mogu izvršavati sva društva za osiguranje, koja imaju dozvolu za vrste osiguranja u koje spadaju ti rizici, te banka mora ostaviti slobodu svom klijentu da izabere društvo za osiguranje koje će pokriti njegove rizike.

S druge strane, klijent ima pravo da izabere društvo za osiguranje koje mu najviše odgovara (cijenom premije, kvalitetom usluge ili na drugi način), ako može da pruži traženo pokriće, a banka može da zahtjeva na koju sumu osiguranja treba da budu osigurani rizici, točno određene rizike od kojih treba osigurati plasman ili predmet koji se pribavlja kreditnim sredstvima, kao i razdoblje osiguranja, što bi trebalo da važi u onim slučajevima u kojima je klijent banke ugovarač osiguranja, odnosno ako isti plaća premiju osiguranja (rizici klijenta), a nikako da prisili klijenta da zaključi ugovor samo sa jednim osiguranjem bez prava izbora.

S tim u svezi, nije dovoljno opravdanje za potpisnice Ugovora (..)***, pri čemu potrošači nemaju pravičan udio koristi.

U slučaju da kreditne plasmane osigurava banka kao ugovarač osiguranja i osiguranik i to od svojih sredstava (rizici banke), ista bi imala pravo da osigurava rizike kod kojeg god hoće društva za osiguranje, pa i samo kod jednog, što nije predmet ovog postupka.

Nadalje, sukladno sa člankom 5. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine FBiH“, broj 31/14) davatelji finansijskih usluga dužni su osigurati zaštitu prava i interesa korisnika donošenjem i dosljednom primjenom općih uvjeta poslovanja i drugih internih akata koji moraju biti usklađeni s propisima i zasnovani na dobrim poslovnim običajima i pravičnom odnosu prema korisniku, pridržavajući se principa zaštite korisnika i to prava na ravnopravan odnos korisnika sa davateljem finansijskih usluga, zaštitu od diskriminacije, informiranja, ugovaranja obveza koje su određene ili odredive i prigovor i obeštećenje. U konkretnom slučaju princip ravnopravnosti ne bi bio zadovoljen.

Potpisivanjem izmjena i dopuna osnovnih ugovora konkurentima se ograničava ulazak na mjerodavno tržište i dovodi do zatvaranja istog, odnosno isključuje se mogućnost i pravo slobodnog izbora krajnjeg korisnika usluge potencijalnih konkurenata, osiguravajućih društava, koji nude iste ili potencijalno povoljnije uslove, što za posljedicu ima sprječavanje razvoja tržišta na štetu krajnjih korisnika tj. limitira se mogućnost krajnjeg korisnika prilikom izbora najpovoljnije usluge.

Iz svega navedenog proizilazi da je u konkretnom slučaju nije moguće dati pojedinačno izuzeće predmetnih izmjena i dopuna Ugovora, te je odlučeno kao u izreci.

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u izreci ovog Rješenja.

8. Administrativna pristojba

Podnositelji zahtjeva na ovo Rješenje, sukladno sa odredbom članka 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka a) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) su dužni platiti administrativnu pristojbu u iznosu od 2.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

9. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dopušten priziv.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Dr. sc. Amir Karalić